EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 16.6.2025.
COM(2025) 290 final

ANNEX 18

PRILOG

Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija

Stanje digitalnog desetljeća 2025.: nastavak izgradnje suverenosti i digitalne budućnosti EU-a

{SWD(2025) 290 final} - {SWD(2025) 291 final} - {SWD(2025) 292 final} -
{SWD(2025) 293 final} - {SWD(2025) 294 final} - {SWD(2025) 295 final}

European Commission

KRATKA IZVJEŠĆA ZA POJEDINE DRŽAVE

Litva

Sažetak

Litva ima izvrsnu pokrivenost 5G mrežom i dinamičan ekosustav *start-up* poduzeća, ali se i dalje suočava s poteškoćama u širenju pokrivenosti fiksnim mrežama vrlo velikog kapaciteta (VHCN), posebno u ruralnim područjima. Pozicionira se kao specijalizirani akter u području poluvodiča i kvantnih tehnologija zahvaljujući snažnoj laserskoj industriji.

U Litvi postoji visoka razina ambicije za doprinos digitalnom desetljeću: postavljeno je 12 nacionalnih ciljeva, od kojih je 92 % usklađeno s ciljevima EU-a za 2030. Litva umjereno uspješno slijedi svoje smjerove djelovanja: 71 % njih napreduje prema planu (na temelju smjerova djelovanja koji su 2024. utvrđeni za 7 od 8 analiziranih ključnih pokazatelja uspješnosti). Primijenila je 25 % od 8 preporuka Komisije iz 2024. tako što je uvela nove mjere.

Litva ostvaruje dobre rezultate u području mobilne povezivosti uz gotovo univerzalnu pokrivenost 5G mrežom i kontinuirana ulaganja u infrastrukturu. Međutim, uvođenje fiksne širokopojasne mreže i dalje je neujednačeno, posebno u ruralnim područjima. Uvođenje naprednih digitalnih tehnologija, kao što su računalstvo u oblaku, umjetna inteligencija i analitika podataka, u MSP-ovima i dalje zaostaje unatoč ciljanim programima potpore. Ekosustav *start-up* poduzeća raste, iako su aktivnosti *scale-up* poduzeća i pristup privatnom kapitalu još uvijek na skromnoj razini. U Litvi su 2024. digitalne javne usluge ostale izuzetno dostupne zahvaljujući centraliziranim platformama i zrelom sustavu e-zdravstva. Razvoj digitalnih vještina podupire se nacionalnim programima namijenjenima ranjivim i nedovoljno zastupljenim skupinama. Kad je riječ o održivosti, Litva provodi pilot-projekte digitalnih alata za djelovanje u području klime tako što financira *start-up* poduzeća i inicijative za čistu tehnologiju, no još uvijek ne postoji sveobuhvatna zelena digitalna strategija. Kibernetička sigurnost strateški je prioritet Litve, a temelji se na nacionalnom programu i provedbi paketa instrumenata za 5G.

Ključni pokazatelj uspješnosti za digitalno desetljeće (1)	Litva				EU		Cilj digitalnog desetljeća do 2030.	
	DESI za 2024. (2023. godina)	DESI za 2025. (2024. godina)	Godišnji napredak	Nacionalni smjer djelovanja 2024. (3)	DESI za 2025.	Godišnji napredak	LT	EU
Pokrivenost fiksnom mrežom vrlo velikog kapaciteta (VHCN)	78,1 %	78,3 %	0,3 %	84,0 %	82,5 %	4,9 %	98,0 %	100 %
Pokrivenost svjetlovodom do korisničkog prostora (FTTP)	78,1 %	78,3 %	0,3 %	—	69,2 %	8,4 %	—	—
Ukupna pokrivenost 5G mrežom	98,9 %	99,7 %	0,9 %	92,0 %	94,3 %	5,9 %	100,0 %	100 %
Rubni čvorovi (procjena)	5	10	100,0 %	—	2 257	90,5 %	—	10 000
MSP-ovi koji imaju barem osnovnu razinu digitalnog intenziteta (2)	—	66,3 %	2,0 %	—	72,9 %	2,8 %	90,0 %	90 %
Računalstvo u oblaku	33,6 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
Umjetna inteligencija	4,9 %	8,8 %	80,2 %	12,0 %	13,5 %	67,2 %	75,0 %	75 %
Analitika podataka	40,5 %	—	—	—	—	—	75,0 %	75 %
Umjetna inteligencija ili računalstvo u oblaku ili analitika podataka	53,5 %	—	—	—	—	—	—	75 %
Jednorozi	3	3	0,0 %	3	286	4,4 %	6	500
Barem osnovne digitalne vještine	52,9 %	—	—	—	—	—	80,0 %	80 %
Stručnjaci za IKT	4,9 %	5,3 %	8,2 %	5,3 %	5,0 %	4,2 %	6,9 %	~10 %
Prijava sustava elektroničke identifikacije		Da						
Digitalne javne usluge za građane	86,7	87,9	1,3 %	86,0	82,3	3,6 %	100,0	100
Digitalne javne usluge za poduzeća	95,9	92,5	-3,6 %	95,0	86,2	0,9 %	100,0	100
Pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima	95,4	95,4	0,0 %	100,0	82,7	4,5 %	100,0	100

(1) Vidjeti metodološku napomenu za opis pokazatelja i druge metrike.
(2) U DESI-ju za 2025. navodi se 4. verzija indeksa digitalnog intenziteta, koja je usporediva s vrijednošću indeksa digitalnog intenziteta iz DESI-ja za 2023. (koji se odnosi na 2022. godinu) za izračun godišnjeg napretka. Nije usporediva s nacionalnim smjerom djelovanja koji se temelji na 3. verziji indeksa.
(3) Postotak ostvarenja nacionalnog smjera djelovanja ako je on naveden u nacionalnom planu i ako je pokazatelj izmjeren u DESI-ju za 2025. (2024. godina).

Prema specijalnom istraživanju Eurobarometra o digitalnom desetljeću 2025. 77 % litavskih građana smatra da im digitalizacija svakodnevnih javnih i privatnih usluga olakšava život. Kad je riječ o koracima koje poduzimaju javna tijela, 90 % građana smatra da je važno suzbiti i ublažiti problem lažnih vijesti i dezinformacija na internetu. Kad je riječ o konkurentnosti, 79 % ih smatra da je važno omogućiti europskim poduzećima da rastu i postanu „europski predvodnici" koji se mogu natjecati na globalnoj razini.

Konkurentan, suveren i otporan EU zahvaljujući tehnološkom vodstvu

Litva je 2024. ojačala svoj položaj regionalnog predvodnika u području mobilne povezivosti te je postigla gotovo univerzalnu pokrivenost kućanstava 5G mrežom. Međutim, za uvođenje fiksne mreže vrlo velikog kapaciteta (VHCN), posebno svjetlovodne mreže u ruralnim područjima, i dalje su potrebna ciljana javna ulaganja. U tijeku su dva velika projekta koja se financiraju državnim sredstvima te sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost i Europskog fonda za regionalni razvoj kako bi se proširila infrastruktura za VHCN, u okviru kojih se planira uvođenje više od 2000 km svjetlovodne mreže i 60 novih tornjeva. Kako bi ubrzala digitalizaciju poduzeća, Litva je povećala potporu u okviru mjere VST-1 („Poticanje digitalizacije poduzeća"), i to prvenstveno na temelju digitalnih vaučera za MSP-ove, akceleratora i nacionalne mreže europskih centara za digitalne inovacije. Međutim, prihvaćanje umjetne inteligencije, računalstva u oblaku i analitike podataka i dalje je neujednačeno, a ankete ukazuju na problem postupovne složenosti i nedostatak digitalne osviještenosti. Litva je osnažila svoju ulogu u području novih tehnologija zahvaljujući Centru za zelene tehnologije te doprinosu poluvodičima i kvantnim tehnologijama u obliku laserske tehnologije, kao i predanosti ALT-EDIC-u. Znatno je ojačala kibernetičku sigurnost tako što je potpuno prenijela Direktivu NIS 2, uvela nacionalni program za pouzdanost 5G mreža i povećala ulaganja u kibernetičku otpornost javnog sektora.

Zaštita i jačanje položaja građana i društva u EU-u

Litva i dalje ostvaruje dobre rezultate u području digitalnih javnih usluga, koje su lako dostupne i građanima i poduzećima. Pristup elektroničkim zdravstvenim zapisima i dalje je među najboljima u EU-u, a tekućim reformama sustava elektroničkih zdravstvenih usluga nastoji se povećati pokrivenost i poboljšati interoperabilnost podataka. Iako se udio stručnjaka za IKT u broju zaposlenih 2024. povećao, demografski pritisci i oslanjanje na strane talente još uvijek su najvažniji strukturni izazovi. Mjere kojima se podupire razvoj talenata uključuju strukovnu prekvalifikaciju, inicijativu za privlačenje talenata i pripravništvo za mlade iz dijaspore. Kad je riječ o digitalnoj uključenosti, Litva je uložila znatne napore u programe namijenjene starijim osobama i ranjivim skupinama, među kojima su nacionalna kampanja „Ne zaboravimo nikoga" te obrazovni programi koje provode nevladine organizacije i sveučilišta za treću životnu dob. To se nadopunjava inicijativama za osposobljavanje u okviru nacionalnog plana, kao što su obrazovna tehnologija za nastavnike i programi razvoja vještina za niskokvalificirane odrasle osobe, no potrebno je dodatno ubrzati napredak kako bi se postigao cilj digitalnih vještina do 2030.

Iskorištavanje digitalne transformacije za pametno ozelenjivanje

Usklađivanje digitalne i okolišne tranzicije u Litvi još je u ranoj fazi. Iako ne postoji potpuno objedinjena zelena digitalna strategija, pojavljuju se ciljane mjere, posebno u obliku potpore *start-up* poduzećima koja razvijaju digitalna rješenja relevantna za borbu protiv klimatskih promjena. Mjera VST-3 „Poticanje

prelaska poduzeća na klimatski neutralno gospodarstvo" omogućila je 170 *start-up* poduzeća da rade na alatima kao što su pametni stambeni sustavi koji se temelje na umjetnoj inteligenciji i platforme za automatizaciju tijeka rada.

Centar za zelene tehnologije aktivno jača ekosustav čistih tehnologija tako što poduzeća koja rade na tehnologijama kao što su pametne mreže, e-mobilnost i internet stvari usmjerava prema uslugama europskih centara za digitalne inovacije. Daljnja koordinacija očekuje se u okviru predstojećeg Nacionalnog digitalnog programa.

Nacionalni strateški plan za digitalno desetljeće

Litva je 13. ožujka 2024. dostavila prvotni nacionalni plan za digitalno desetljeće. U to vrijeme digitalna politika nije bila centralizirana, nego je svako ministarstvo bilo odgovorno za vlastito područje. Kako bi riješila probleme utvrđene tijekom pripreme plana i izvješća za Litvu za 2024., vlada je u srpnju 2024. donijela rezoluciju o uspostavi Nacionalnog digitalnog programa za razdoblje 2026. – 2040. Cilj je te nove međusektorske strategije centralizirati upravljanje, uskladiti financiranje i otkloniti nedostatke u područjima kao što su poluvodiči i rubni čvorovi. Između prvog i trećeg tromjesečja 2025. provest će se detaljna analiza na temelju kojeg će se doraditi Nacionalni digitalni program. Nacionalna tijela namjeravaju kasnije prilagoditi nacionalni plan.

Nacionalni strateški plan Litve sastoji se od ukupno 26 mjera i ima proračun od 1,5 milijardi EUR (1,9 % BDP-a Litve 2024.).

Financiranje i projekti u digitalnom sektoru

Litva je digitalnom sektoru dodijelila 23 % ukupnog iznosa svojeg plana za oporavak i otpornost (724 milijuna EUR)[1]. Osim toga, u okviru kohezijske politike je za nastavak njezine digitalne transformacije namijenjeno 280 milijuna EUR, odnosno 4 % ukupnih sredstava kohezijske politike te zemlje[2]. Litva je članica EDIC-a Savez za jezične tehnologije. Osim toga, Litva je država sudionica Zajedničkog poduzeća EuroHPC i Zajedničkog poduzeća za čipove.

Litva je sudjelovala u Akceleratoru dobrih praksi[3] tako što je prisustvovala radionicama.

Digitalna prava i načela

Prema popratnoj studiji Litva je relativno aktivna u provedbi **Europske deklaracije o digitalnim pravima i načelima** te provodi ukupno 45 inicijativa, od kojih nijedna nije pokrenuta 2024. Litva je najaktivnija u području zaštite i jačanja položaja djece i mladih u digitalnom okruženju. Utvrđeno je da je manje aktivna u području pravednog digitalnog okruženja te zaštićenog i sigurnog digitalnog okruženja. Čini se da mjere u području stavljanja digitalne transformacije u službu ljudi imaju najveći učinak u praksi, za razliku od mjera koje se odnose na sigurnost, zaštitu i jačanje položaja.

[1] Udio dodijeljenih financijskih sredstava kojima se doprinosi digitalnim ciljevima izračunan je na temelju Priloga VII. Uredbi o Mehanizmu za oporavak i otpornost. Posljednji put ažurirano: 16. svibnja 2025.

[2] Taj iznos uključuje sva ulaganja koja su u programskom razdoblju kohezijske politike 2021. – 2027. posebno namijenjena digitalnoj transformaciji ili joj znatno doprinose. Izvor financiranja su Europski fond za regionalni razvoj, Kohezijski fond, Europski socijalni fond plus i Fond za pravednu tranziciju.

[3] Akcelerator dobrih praksi (BPA) platforma je koja državama članicama omogućuje razmjenu uspješnih mjera i poteškoća na koje nailaze u nastojanjima da ostvare svoje ciljeve digitalnog desetljeća. Primjeri dobre prakse dostupni su državama članicama u repozitoriju Akceleratora dobrih praksi i predstavljaju se na redovitim radionicama čije se teme trenutačno odnose na tri tematska klastera: digitalne vještine, zelenu informacijsku tehnologiju i uvođenje digitalnih tehnologija.

Litva

Preporuke

- **MSP-ovi:** pojednostavniti pristup financiranju za digitalizaciju MSP-ova smanjenjem birokratske složenosti, poboljšanjem smjernica i usmjeravanjem potpore na sektore s niskim digitalnim intenzitetom.
- **Umjetna inteligencija:** pojačati ciljanu potporu za uvođenje umjetne inteligencije, posebno u MSP-ovima, širenjem informacija o namjenama relevantnima za poslovanje, poboljšanjem pristupa savjetodavnim uslugama i pojednostavnjenjem postupaka financiranja.
- **Stručnjaci za IKT:** pojačati rad na programima prekvalifikacije i povećanju sudjelovanja žena u području IKT-a.
- **Kibernetička sigurnost**: nastaviti s radom u području kibernetičke sigurnosti radi suzbijanja novih prijetnji, osobito u smislu informiranja građana.
- **VHCN:** povećati javnu potporu za uvođenje VHCN-a, posebno u ruralnim područjima.
- **Ozelenjivanje**: donijeti objedinjenu zelenu digitalnu strategiju s mjerljivim ciljevima, uspostaviti mehanizme za praćenje učinka na okoliš i proširiti digitalna rješenja kojima se podupiru klimatski ciljevi.